

Församlingsinstruktion 2023-2026

Stora Tuna och Torsångs pastorat

Antagen av kyrkofullmäktige
2022-11-10.

Församlingsinstruktion 2023–2026 Stora Tuna och Torsångs pastorat

Kort presentation av pastoratet

Stora Tuna och Torsångs pastorat är en del av Tuna kontrakt i Västerås stift. I kontraktet ingår därutöver Säterbygdens församling, Hedemora, Husby och Garpenbergs församling, Avesta - Grytnäs pastorat samt By-Folkärna pastorat.

Stora Tuna och Torsångs pastorat består av två församlingar:

Stora Tuna församling med 27 883 kyrkotillhöriga, vilket utgör 57,06% av antal invånare.

Torsångs församling med 1603 kyrkotillhöriga, vilket utgör 76,81% av antal invånare.

Pastoratet har sammantaget 29 486 kyrkotillhöriga, vilket utgör 57,87% av antalet invånare.

(siffrorna är hämtade 2022-10-04)

Pastoratets geografiska område sammanfaller helt med Borlänge kommun.

I pastoratet finns 74 tjänster fördelade på följande personalkategorier/befattningar:

Församlingsverksamheten

Befattning	Antal enligt organisationsplan	Faktiskt antal uttryckt i %
Kyrkoherde	1	1,00
Komminister	6	3,40*
Diakon	5	2,25
Socionom	1	1,00
Organist	2	2,00
Kantor	3	3,00
Församlingspedagoger	7	6,00
Församlingsassistent	1	1,00
Fritidspedagog	2	1,80
Fritidsledare	2	1,175
Arbetsledande fastighetstekniker	1	1,00
Hantverkare	2	0
Kyrkvaktmästare	9	8,25

Husmor	1	0,75
Kommunikatör	1	0,80
IT-samordnare	1	1,00
HR-generalist, utredare	1	1,00
Utredare/verksamhetsutv.	1	0
Kontorsassistent	4	3,30
Summa	51	38,725

*ett antal intermittenta prästvikarier finns tillgängliga, vilket inte är medräknat.

Våra svårigheter med att rekrytera diakoner och präster påverkar hela verksamheten. Vi prioriterar grunduppdraget i första hand. Den övriga verksamheten, där även utveckling av nya nätverk och att synliggöra kyrkan i samhället ingår, dimensioneras utifrån resurserna. Att vakanser finns innebär inte alltid svårigheter. Det kan i vissa fall skapa utrymme för att lösa uppgifter på nya sätt, men alltför stora vakanser under lång tid innebär prioriteringar som påverkar omfattningen av verksamheten.

Begravningsverksamheten

1 enhetsansvarig, 1 arbetsledare, 1 arbetande förman, 4 assistenter/vaktmästare, 1 trädgårdsingenjör, 2 reparatörer, 1 karttekniker, 7 kyrkogårdsarbetare. Under sommarhalvåret tillkommer dessutom cirka 20 säsonganställda och feriearbetare.

Befattning	Antal enligt organisationsplan	Faktisk bemanning per den 1/10 2022
Enhetsansvarig	1	1,00
Arbetsledare	1	1,00
Arbetande förman	1	1,00
Assistent/vaktmästare	4	5,00*
Trädgårdsingenjör	1	1,00
Reparatör	2	2,00
Karttekniker	1	1,00
Kyrkogårdsarbetare	7	7,00
Summa	18	19,00

*en tjänst är ett tidsbegränsat vikariat

Identitet och teologisk grundsyn

Svenska kyrkan i Borlänge verkar i en mångkulturell och mångreligiös kontext. Det finns en uttalad och teologisk inriktning i tidigare församlingsinstruktioner; Att vara en kyrka mitt i livet, öppen mot framtiden. Folkkyrkotanken är historiskt starkt förankrad som teori och här i Borlänge i synnerhet som lokal kyrklig praxis. Svenska kyrkan har genom tiderna haft en folklig inriktning där människors vardagliga liv fått ett existentiellt sammanhang i evangeliet och i Guds mission. Mötet mellan Gud, kyrka och människor blir därigenom en praktiskt inriktad kristendom som länge ansetts självklar. I vår tid har detta förhållande kommit att utmanas. Antalet kyrkotillhöriga och den kyrkliga seden som dop, vigsel och begravning har stadigt minskat sedan 1970-talet. Detta innebär i reella tal en minskning med 10 000 personer sedan 2004. (se bilaga 2) I nuläget bedöms de strukturella förändringarna ha nått en kritisk nivå vilket leder till omprövningar och förändringar på flera plan. Den teologiska grunden och ambitionen att nå ut till människor med evangelium om Jesus Kristus behöver därför med nödvändighet söka nya vägar och formulera en delvis ny inre identitet; att vara kyrka i det föränderliga som en del av Guds mission i och för världen.

Det söndagliga gudstjänstfirandet utgör en samlingspunkt från vilken människor sänds ut i evangeliets tjänst. De förändrade strukturella förutsättningarna påverkar och bör också påverka när, var och hur gudstjänster firas i pastoratet. Engagerade församlingsbor och församlingråden utgör referensgrupper för en långsiktig strategisk utveckling där den lokala traditionen kan bli livskraftig, men också ta nya former i en ny tid. Samtal i olika fora om kristen tro och hur kyrkan gestaltas lokalt är grundläggande. I likhet med evangeliets berättelser om hur Jesus möter människor med förtroende, finns i de goda mötena stor kraft att forma berättelsen om oss, vår tro och vår kyrka.

Detta ibland tvekande, men också djärva och prövande förhållningssättet, har karakteriserat de föregångare som historiskt och lokalt kommit att gå före och visa på möjligheterna i stället för att stanna vid de hinder som otvivelaktigt funnits och finns.

De diakonala utmaningarna är stora i Borlänge och de goda krafterna, av vilka Svenska kyrkan är en del, verkar utifrån sina olika utgångspunkter och behöver mötas för att

gemensamt kraftsamla. Svenska kyrkans diakonala arbete behöver samordnas och förtydligas genom nödvändiga prioriteringar inom alla de behovsområden som identifieras.

Kunskapen om kyrkan och om kristen tro har förändrats och kunskapsnivån sjunker stadigt. I varje verksamhet finns därför ett undervisningsuppdrag som vilar på evangeliets och dopets grund. Varhelst möten sker finns också möjlighet till lärande. Undervisningsperspektivet bör därför genomsyra all verksamhet i syfte att förkunna och förtydliga evangelium på alla de sätt som är möjliga. Detta framstår som en central teologisk utmaning och innebär en omgestaltning och sammanlänkning av all verksamhet i en logiskt uppbyggd plan för livslångt och ömsesidigt lärande. Barn- och ungdomsverksamheten samt musikverksamheten framstår i allt högre grad som viktiga och nödvändiga teologiska plattformar för lärande om kristen tro. Svenska kyrkans alla verksamheter sker i ett givet sammanhang - det som vilar på evangeliets grund. Om kyrkan och kristen tro historiskt haft en given plats och roll i det vardagliga livet är detta nu för överskådlig tid förändrat. Ett offentligt samtal om kristen tro och sätt att vara kyrka sker i konkurrens med mängder av alternativa berättelser om tro och religionsutövande. Samtalet och mötet i tro och tvivel framstår som centralt. Nya former för möten och kommunikation växer fram hela tiden, där ny teknik och pedagogik kan samspela med människor, inte minst de unga. Det teologiska perspektivet där gudstro, människovärde, etik och själavård kan samspela med en föränderlig värld utgör redan nu stora utmaningar som bör beaktas i verksamhetsplaneringen. Det finns ett behov av att ständigt ny- och omformulera uppdragets teologiska fundament för att det ska bli begripligt och relevant som tolkningsram för livet.

Redogörelse av analys och slutsatser utifrån omvärldsbeskrivningen.

I omvärldsbeskrivningen görs ett försök att beskriva den kontext som pastoratet verkar i. Det är en snabbt föränderlig kontext där stora utmaningar finns och ska komma. Det finns i dagsläget en stor osäkerhet inom alla de analyserade områdena. För Stora Tuna och Torsångs pastorat innebär detta ett krav på flexibilitet och lyhördhet inför förändrade behov, utan att ge avkall på den grundläggande uppgiften och den syftesskrivning som finns i Kyrkoordningen. Pastoratet har ett stort förtroendekapital generellt men det utmanas av att kännedom om Svenska kyrkan inte kan tas för given och att tillhörigheten sjunker. Inom en 10 års-period bedöms att tillhörighetsgraden sjunker under 50 % av invånarantalet.

Detta kan påverka såväl ekonomiska faktorer som frågor om legitimitetsanspråk i civilsamhället. En övergripande slutsats som kan dras är att behovet av ett förstärkt missionsperspektiv. Sändningen ut bland människor bör ges prioritet för att öka kunskap om praktisk kristen tro och förstärka förankringen i församlingarna. Delaktighet genom frivilliga insatser av församlingsbor i alla åldrar bör eftersträvas. Verksamheterna bör kraftsamlas lokal- och verksamhetsmässigt med en utåtriktad målbild över tid. Barn och ungas delaktighet i hela den grundläggande uppgiften ska särskilt prioriteras.

Pastoral programmet med särskild hänsyn tagen till barnets perspektiv

Stora Tuna och Torsångs pastorat ska i enlighet med uppdraget i Kyrkoordningen fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Pastoratets ansvar för begravningsverksamheten finns reglerat i Begravningslagen (1990:1144).

Gudstjänst

Gudstjänstens syfte är att sprida evangelium. Ett varierat utbud av gudstjänster ska växa fram och anpassas utifrån lokalsamhällets förutsättningar och behov. Vi tolkar evangeliet utifrån dagens situationer och kan med bibelns hjälp ge mod, hopp, och tröst till våra besökare så var och en kan möta sina personliga utmaningar i perspektivet av att andra har gått före. Historiens bibelberättelser visar att våra djupt mänskliga behov av Guds stöd delas generation efter generation. Ett annat sätt att tolka och förstärka det kristna budskapet är genom kyrkomusiken. Körverksamheten bidrar musikaliskt och skapar delaktighet och engagemang i gudstjänsterna.

Delaktighet ska eftersträvas. Det sker genom att uppmana deltagare i olika verksamheter, såsom körer, dagträffar, samtalsgrupper med flera att komma till och delta i utformningen av gudstjänster. Åldrarna 0–20 år ska särskilt uppmärksammas och ges utrymme. Det sker i första hand genom att våra pågående verksamheter för de åldersgrupperna, till exempel barnkörer, miniorer, ”EPA-ungdomar” och konfirmander bjuds in till att delta och vara med i utformningen av gudstjänster. I barn- och familjegudstjänster kan vi ge barn och unga en plats att komma till med sina funderingar och oro kring sin närmiljö och omvärld.

I gudstjänsten ska ges utrymme för nytänkande, kreativa och konstnärliga uttryckssätt.

De kyrkliga handlingarna dop, vigsel och begravning ska förvaltas med omsorg och respekt. Informationen om de kyrkliga handlingarna ska utvecklas och förmedlas i flera olika kanaler såsom trycksaker, digital kommunikation och riktad information till olika målgrupper.

Huvudgudstjänst firas i Stora Tuna kyrka, med mässa minst 24 gånger under kyrkoåret. I Torsånga kyrka firas mässa minst 24 gånger under kyrkoåret.

Undervisning

I Stora Tuna och Torsånga pastorat erbjuder vi ett lärande som syftar till växande i kristen tro och tradition. Det sker i olika former och riktar sig till olika grupper. Vi vill använda evangeliet och de bibliska berättelserna för att ge dagens människor möjlighet att tolka, förstå och växa i tro. Undervisningen anpassas utifrån deltagargruppen och det kan handla om bibelstudier, Livsstegen, konfirmationsundervisning och anpassade kyrkvandringar för skolklasser för att nämna några. Undervisningen, som sker i all verksamhet, ska präglas av kompetens, innovation och flexibilitet. Åldrarna 0–20 år är prioriterade.

I Stora Tuna och Torsånga pastorat förmedlas en kristen värdegrund där människor har samma värde oavsett nationalitet, kön, sexuell läggning, ålder, funktionsvariation eller social bakgrund. Denna värdegrund är i överensstämmelse med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna samt Barnkonventionen som nu är svensk lag.

Diakoni

All verksamhet i Stora Tuna och Torsånga pastorat ska präglas av ett diakonalt perspektiv. Vi är rösten i samhället för de utsatta. För dem som saknar en röst i samhället. Vi finns där för dem som behöver vårt stöd.

Diakoni i Stora Tuna och Torsånga pastorat ska samverka och agera för att stödja utsatta människor. Vi når många genom våra diakonala insatser, men behöver nå fler. Särskilt barn och unga ska kunna komma till oss. Vi erbjuder samtalsstöd, matkassar, dagträffar och olika grupper som har behov av stöd. Vi bygger upp ett diakonalt centrum i ett av våra centrumkapell som bas för vårt diakonala arbete i pastoratet.

Stora Tuna och Torsångs pastorat ska aktivt delta i samhällets olika nätverk och bidra till att skapa ett socialt hållbart Borlänge.

Stora Tuna och Torsångs pastorats diakoni ska vara närvarande och tillgänglig på individ-, grupp- och samhällsnivå tillsammans med och för borlängeborna.

Mission

Vi är sända ut i världen för att sprida evangeliet om Jesus Kristus i ord och handling. Detta sker i gudstjänsten, genom undervisning och diakoni - här i Stora Tuna och Torsång, men också som en del av den kristna kyrkan i världen. Mission handlar om dialog med människor. Ett möte som är öppet för dem som söker och är nyfikna på vår kristna tro och på existentiella frågor. För att göra oss tydligare i vårt uppdrag som kristen kyrka vill vi stärka medarbetare, förtroendevalda och ideella i ett ambassadörskap för att vara missionerande. Att bli tryggare i den förankringen gör också att vi med ännu större stolthet kan berätta om Svenska kyrkan och vårt arbete i Borlänge.

Genom ett hållbart miljöarbete visar vi solidaritet med världens folk.

Stora Tuna och Torsångs pastorat kan genom samverkan lokalt, men också globalt genom ACT Svenska kyrkan stödja internationella hjälp-, stöd- och utvecklings-insatser; **inte minst vid kriser och krig.**

Redogörelse för präst och musikerbefattningars innehåll utifrån Kyrkoordningen

I pastoratet finns 6 prästtjänster varav en enhetschef samt en kyrkoherde. Sammanlagt 7 prästtjänster. Prästerna verkar över hela pastoratet men har delvis olika arbetsuppgifter. De ingår i olika arbetslag som formas modulärt för kortare eller längre tid. Det dagliga arbetet leds av enhetschef. Prästkollegiet möts för teologisk samordning och fördjupning under ledning av kyrkoherden. Det finns i dagsläget 5 musikertjänster. Dessa arbetar över hela pastoratet med viss specialisering. Den obligatoriska musikertjänsten ska enligt beslut i Västerås stift vara 1:e organist, enligt gällande examensfordringar. En sådan tjänst kommer att utannonseras vid en eventuell vakans.

Verksamheter på andra språk

Kyrkliga handlingar kan ske på engelska, tyska, finska och teckenspråk. Tolkservice finns att tillgå vid behov. Finskspråkiga gudstjänster och samlingar för äldre finskspråkiga sker regelbundet.

Kyrkomiljö

Stora Tuna och Torsångs pastorat har fyra kyrkor; Stora Tuna kyrka, Torsångs kyrka, Hagakyrkan och Kvarnsvedens kyrka. Det finns tre kapell; Amsbergs kapell, Jakobs kapell samt Väster Tuna kapell. Utöver detta finns fyra gravkapell; Stora Tuna gravkapell, Smälla gravkapell samt på Norra Griftegården, Pilgrimskapellet och Uppståndelsekapellet.

I pastoratet finns följande begravningsplatser; Stora Tuna kyrkogård, Norra Griftegården, Torsångs kyrkogård, Torsångs griftegård Amsbergs kyrkogård samt Smälla griftegård. Stora Tuna och Torsångs pastorat utvecklar begravningsplatserna så de utgör en stödande miljö för sörjande, och blir till rogivande platser för stillhet och eftertanke. Borlänge har en mångkulturell och mångreligiös befolkning. Pastoratet tillser därför behovet av gravplatser och andra gravanläggningar oberoende av den avlidnes livsåskådning eller religionstillhörighet. Begravningsverksamheten ska vara ett föredöme vad gäller miljö, tillgänglighet och god information.

Kyrkomiljön utgör en stor tillgång i pastoratet. Såväl kyrkor, kapell som begravningsplatser är uppskattade och omtyckta platser. De utgör utmärkta miljöer för lärande och undervisning. Antalet kyrkor och kapell utreds inom ramen för Lokalförsörjningsplanen. Det står dock helt klart att ett ställningstagande krävs vad gäller framtida lokalbehov för nuvarande och framtida verksamheter. Hagakyrkan genomgår en större renovering och kommer genom sitt centrala läge utgöra det administrativa och verksamhetsmässiga navet för all personal och verksamhet.

Stora Tuna Församling

Stora Tuna församling utgör den största delen av pastoratet med 27 883 kyrkotillhöriga, jämfört med Torsångs församling 1603. Stora Tuna församling omfattar såväl tätort som landsort och har därmed både den större tätortens och landsbygdens problem och möjligheter. Den kyrkliga verksamheten har varit starkt decentraliserad sedan 1980-talet

men succesivt kommit att bli mer enhetlig - från fem distrikt till ett pastorat med två församlingar. Stora Tuna församling har genom sin storlek en ekonomisk situation som gör det möjligt att hantera vikande intäkter och färre kyrkotillhöriga. Gudstjänstlivet bör för framtiden utvecklas. Intern konkurrens med samtidiga arrangemang ska undvikas. Ställningstagande om gudstjänstlivets omfattning och lokalisering kan och bör ske efter samråd med församlingsrådet.

Torsångs församling

Torsångs församling med 1603 kyrkotillhöriga är ur ekonomisk synvinkel beroende av att höra samman med Stora Tuna. Församlingen har delvis utgjort ett eget distrikt tillsammans med Stora Tunas landsbygd. I nuläget finns viss personal på plats för den verksamhet som bedrivs i Torsång. Flera funktioner sker dock pastoratsövergripande vilket för Torsångs del är en fördel resursmässigt. Den gudstjänstfirande församlingen är liten förutom vid storhelger och särskilda arrangemang. Gudstjänstlivets utformning är beroende av samordning i pastoratet och framtida utvecklingsarbete tillsammans med församlingsrådet.

Utvecklingsområden

För den kommande fyraårsperioden; 2023–2026

- **Utveckla en plan för lärande och undervisning med särskilt fokus på barn och unga.** Nuvarande verksamheter och erbjudanden behöver samordnas och utvecklas planmässigt och systematiseras i en läroplan för alla åldrar.
- **Utveckla och anpassa gudstjänstlivet i pastoratet med tradition och förnyelse som ledord.**

Renoveringen av Hagakyrkan i centrum leder till en nysatsning med gudstjänsten som samlingspunkt. Nya gudstjänstformer ska ges möjlighet växa fram i samspel mellan församlingsbor och de anställda. En geografisk och åldersmässig överlappning eftersträvas. Barn, ungdomar och unga ledare ska särskilt tas i anspråk och ges plats i gudstjänsten.

- **Ta fram en diakonal handlingsplan där roller, möjligheter och begränsningar framgår.**

Stora Tuna och Torsångs pastorat ska vara närvarande och samverka med samhällets olika nätverk. Behoven är stora och avgränsningar och prioriteringar ska därför formuleras tydligt i en handlingsplan. Lekmannamedverkan eftersträvas där så är möjligt. Diakonin ska samordnas i ett diakonalt centrum, men vara verksamt i hela pastoratet.

- **Initiera flera olika mötesplatser/former för samtal och fördjupning i kristen tro i vår tid.**

Stora Tuna och Torsångs pastorat ska sträva efter att vara synligt och närvarande genom anställda, förtroendevalda och församlingsbor i alla åldrar. Nya mötesformer och sätt att kommunicera ska utvecklas, i alla medieformer som är lämpliga.

Gruppsamtal, informativa och bildande mötesformer ska prövas och utvecklas för att möta människors behov av samtal och ge möjlighet till teologisk fördjupning.

Bilagor

- 1. Omvärldsbeskrivning med särskild kartläggning utifrån barns och ungas perspektiv. (PESTLE-analys.)**
- 2. Aktuell handlingsplan för konfirmandarbetet.**

Församlingsinstruktionen för Stora Tuna och Torsångs pastorat 2023–2026 beslutad och antagen i kyrkofullmäktige och av kyrkoherden.

Borlänge 2022-11-10

Per Henriksson Lerström, kyrkoherde

Olof Rydell, kyrkofullmäktiges ordförande

Bilaga 1.

Omvärldsbeskrivning med särskild kartläggning utifrån barns och ungas perspektiv

Omvärldsbeskrivningen baseras på tidigare församlingsinstruktion samt genomförda analysseminarier bland anställda, förtroendevalda och församlingsbor. Som analysverktyg används principerna för en PESTLE-analys.

Politiska faktorer

Val till kommun, region och riksdag har nyligen genomförts. Regeringsbildning pågår. Valresultatet ger vid handen att samarbeten över partigränserna är nödvändiga. Den politiska nivån har att hantera en mängd olika problem. De viktigaste är konsekvenserna av coronapandemin samt konsekvenserna av ett fullskaligt krig i Ukraina. Världen, vårt land och Borlänge drabbas och detta skapar behov av nya former av samverkan och en ny krismedvetenhet på alla plan. De politiska strukturerna utmanas och de demokratiska värdena som de bygger på ifrågasätts. Samhället förefaller bli mer polariserat vad gäller politiska uppfattningar där också icke demokratiska värderingar kan växa sig starkare. Oron i världen påverkar alla barn som i nuläget särskilt kan komma att behöva få förståelse och trygghet från samhället och de vuxna.

Ekonomiska faktorer

Till följd av kriser och krig har den ekonomiska situationen snabbt förändrats. Från låga räntor och tillväxt med höjda reallöner har en omsvängning skett till det motsatta. Inflationen har tagit fart och äventyrar välfärden och människors privatekonomi. I Borlänge har en stor arbetsgivare, Kvarnsvedens pappersbruk lagts ned, med arbetslöshet som följd. Det pågår dock en expansion inom näringslivet med nyetablering av batteriföretaget Northvolt samt nyinvestering inom SSAB-koncernen, vilket ger nya och fler arbetstillfällen samt påverkar underleverantörer inom en mängd branscher. Dessa företag är jämte handeln de stora privata arbetsgivarna. Flest anställda totalt har Borlänge kommun. I nuläget ökar befolkningen i antal vilket kan leda till bostadsbrist. I Borlänge är försörjningskvoten i obalans och kommunen har jämfört med till exempel Falun en lägre skattekraft. I kommunen finns fler låginkomsttagare som befinner sig i gränslandet till relativ fattigdom. Detta ska

även ses i ljuset av rekryteringsproblem till kvalificerade yrken med längre utbildning.

Borlänge har generellt låg attraktionskraft hos högutbildade. De ekonomiska utmaningarna slår mot de familjer som lever med små marginaler och där barn blir särskilt drabbade.

Sociala faktorer

Borlänge präglas av sin historia som bruksort med basindustrin som grund. Det moderna samhället har växt fram samtidigt som den omgivande landsbygden funnits kvar. Detta har under lång tid medfört inflyttning och till viss del en koncentration av sociala problem och en negativ bild av orten. I dagsläget har det skett betydande inflyttning av nya grupper till följd av flyktingströmmar och migration. I Borlänge finns en boendesegregation och ett så kallat särskilt utsatt område med hög andel utomnordisk befolkning där den somaliska gruppen är särskilt stor. De ovan redovisade ekonomiska faktorerna påverkar social sammanhållning och möjligheterna till integration i samhället. Kriminalitet och gängbildning finns och riskerar att öka utan fler och framgångsrika motkrafter. I Borlänge finns en grogrund för främlingsfientlighet och intolerans som tagit sig i uttryck i opinionsbildning och negativa förväntningar på det som är annorlunda. Inom skolväsendet har återkommande rapporterats om dåliga resultat och organisatoriska problem. Flera nysatsningar har genomförts på bland annat nya skolor, förstärkta resurser och ett utvecklat samverkansarbete mellan skola, föräldrar, fältfritidsledare, polis och socialtjänst. Syftet är att så tidigt som möjligt identifiera riskmiljöer och utsatta individer med behov av insatser från samhällets stödjande resurser. Hit har pastoratets barn- och ungdomsarbete räknats med bemanning på högstadieskolorna dagtid, samt medverkan i "Toleransprojektet" för ökad förståelse och demokratiska värderingar mellan människor. Den relativa fattigdomen i barnfamiljer och dess konsekvenser ökar behovet av samordning och ett tydligt barnperspektiv där skolmiljön och andra stödjande miljöer är särskilt viktiga.

Teknik

Digitalisering och AI (artificiell intelligens) fortsätter präglade den allt snabbare tekniska utvecklingen. Inom samtliga samhällsområden och för alla åldrar har detta blivit en del av vardagen. Det finns en oro för hur människan ska förhålla sig till detta. Risken för ett digitalt utanförskap diskuteras och olika insatser görs för att motverka detta, bland annat genom information och utbildning. Inom Svenska kyrkan har sociala medier kommit att bli en viktig

kommunikationskanal och digitala gudstjänster förekommer alltmer. Ny tekniska lösningar innebär ofta nya förutsättningar som påverkar verksamheter på ett mer genomgripande sätt. De förändrar arbetsförhållanden och öppnar upp ett informationsflöde som innehåller stora möjligheter och användbarhet men samtidigt också risk för styrda påverkansoperationer, både internationellt och lokalt. Barn har ett särskilt behov av stöd och undervisning då de på gott och ont befinner sig mitt i denna utveckling.

Lag och regelverk

En föränderlig omvärld innebär ett ökat behov av styrning via lagar och regler. I dagsläget och mot bakgrund av samhällsdebatten och den nyligen avslutade valrörelsen blir detta tydligt. Frågan är vilka vägval som görs och hur lagar och regler påverkar och formar ett samhälle. En ökande gängkriminalitet har gett upphov till en kriminalpolitisk debatt där en stor del av lösningen antas vara hårdare straff. Inte lika starkt framförs behovet av förebyggande och långsiktiga lösningar för att bygga ett gott samhälle. Samverkan och gemensamma insatser finns för att hantera problem, men behöver sannolikt utvecklas. Samtliga organisationer, inte minst Svenska kyrkan, har en roll att spela. Civilsamhällets roll antas dessutom behöva öka och vara en betydande positiv kraft i samhällsbygget.

Miljö

Klimatkrisen är ett faktum. Omställningen mot ett mera klimatneutralt samhälle pågår men går långsamt. Enligt FN:s klimatpanel nås en "point of no return" i närtid och såväl kortsiktiga som långsiktiga konsekvenser är svåröverskådliga men helt klart av allvarlig art för hela vår mänsklighet och planeten jorden som vi lever på och av. Miljöperspektivet kommer emellanåt i skymundan i samband med kriser och krig. Att det behövs en omställning är de flesta eniga om. Metoderna och tidplanen för denna är dock omstridd. I Borlänge finns den tunga stålindustrin med stora utsläpp. SSAB arbetar emellertid med en tydlig färdplan för att fasa ut fossila bränslen. Det har visat sig att särskilt barn och ungdomar oroas av den existentiella utmaning klimatkrisen innebär. Olika sätt att tala om denna och de möjliga positiva framtidsytande handlingsalternativen framstår därför som särskilt viktiga.

Barn och ungas perspektiv

Det finns en ökad förståelse för att barns och ungas perspektiv behöver synliggöras och få ett tydligare fokus. Det som är bra för barn är i stort sett alltid bra för alla. Särskilt i kristider ökar behovet av att möta barn och ungas existentiella oro. Den framväxande generationen behöver hopp om ett gott samhälle med en tro på framtiden. Skolan, föräldrarna och civilsamhället har ett stort ansvar att finnas där tillsammans med barn och unga för att möta deras oro och få dem att känna sig betydelsefulla och tagna på allvar och här och nu.

I pastoratet finns en samsyn att barn och unga är en prioriterad grupp. Det grundläggande uppdragets alla aspekter berör barn och unga fullt ut, särskilt som kunskapen om kristen tro bedöms sjunka. Inom alla verksamhetsgrenar finns utvecklingspotential vad gäller lärande och undervisning i och om kristen tro i vår tid. Den kyrkliga verksamheten har enligt samstämmiga undersökningar inte kunna möta barns och ungdomars existentiella frågor eller deras frågor och funderingar om kristen tro och praxis. (se till exempel Kyrkans tidning nr 39 2022 sid 22 "Lyssna på barnen- Våga vara kyrka." Artikel om aktuell forskning av Sören Dalevi och Lisa Persson.)

Bilaga 2.

Teologisk och pedagogisk reflektion över konfirmandarbetet i Stora Tuna och Torsångs församlingar

Syfte

”Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.” (Matt 28:18-20)

I konfirmationsundervisningen utförs uppdraget som Jesus ger oss i dopbefallningen. Konfirmanderna ges möjlighet att uttrycka, växa i och fördjupa sin tro som sedan till exempel kan gestaltas i konfirmationsgudstjänstens predikan. Konfirmationens bekräftelse på dopet skapar ett hopp, en gemenskap och en trygghet som räcker längre än konfirmandtiden.

Livstydning på dopets grund

Dopet är så mycket mer än dopakten; det är ett upptagande i kyrkans gemenskap och ett tecken på människans upprättelse och Guds kärlek. Att leva i sitt dop är att ingå i en större gemenskap, vara sedd, älskad och bekräftad. Kyrkans uppgift är att förmedla och undervisa om detta. Också genom vårt sätt att vara kyrka visar vi på dopets innebörd och ger Guds rike plats på jorden.

Hur vi än är och vad vi än gör, så är Guds kärlek större. Vi är alltid älskade och Gud tar alltid emot oss. Att vara ung är ofta att kastas mellan hopp och förtvivlan, vara älskad och oälskad, och då är det viktigt att visa på hoppet.

”Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.” (Gal 3:28)

Alla människor är skapade av Gud och har samma okränkbara värde. Konfirmandarbetet ska därför präglas av respekt för allas olikheter och erbjuda en konfirmandtid där alla får vara med i gemenskapen och känna sig viktiga oavsett kunskapsnivå, åsikter eller förmågor.

Svenska kyrkan är konfirmerande kyrka som ska bekräfta den som söker. Konfirmandtiden innebär inte ett krav att definiera sin tro, utan utgör en möjlighet att börja reflektera över existentiella frågor. Dock är det viktigt att det *finns* möjlighet att bekräfta sin tro.

Konfirmandprästens och konfirmandledarnas uppdrag att bekräfta den tro de ser hos konfirmanderna. Konfirmanderna befinner sig på tröskeln till vuxenvärden och det är viktigt att få möta lyssnande vuxna som tar deras tankar och åsikter på allvar och möter dem på ett jämlikt plan.

Mötesplatser

Olika mötesplatser ska erbjudas där det finns möjlighet för konfirmanderna att reflektera över tron och vad som kan vara meningsfullt i deras liv. Gudstjänsten är viktig som mötesplats mellan Gud och människa, en gestaltning av den kristna tron, vårt hopp och vår gemenskap med Gud.

Verktyg och nycklar för livet

Genom samtal och diskussioner förmedlas verktyg och nycklar för att tolka livets olika skeden, händelser, upplevelser och frågeställningar. Det är också viktigt att frågor och diskussioner får uttryckas på fler sätt än bara genom samtal. Skapande, musik och teater är exempel på viktiga inslag för att allas olika egenskaper och förmågor ska tas tillvara.

Förhållningssätt gentemot konfirmander och ungdomar

Många ungdomar känner i vardagen stor stress och press att leva upp till samhällets krav. Det kan handla om att ha rätt märkesjeans, rätt moped, vara smal, vältränad, snyggt sminkad, umgås med rätt människor och vara duktig i skolan.

Som motvikt ska konfirmandtiden präglas av frihet från prestationskrav med fokus på allas lika värde. Ledarna ska i sitt sätt att vara mot andra och varandra visa på Guds ovillkorliga kärlek. Konfirmandassistenterna har även de en viktig roll i detta arbete.

Konfirmandrekrytering

Marknadsföring och kommunikation

Tillsammans med pastoratets kommunikatör utvecklas och uppdateras kommunikationsplanen kontinuerligt. Planens huvudsyfte är att göra konfirmation känd främst bland ungdomar och deras föräldrar.

Varje år utformas en informationsbroschyr om konfirmation och om hur man anmäler sig. Broschyren skickas ut under hösten. Konfirmation i Stora Tuna och Torsångs pastorat är också sökbar i Konfasök 2.0.

Reklamfilm och inlägg på sociala medier läggs kontinuerligt ut från det att broschyren börjat spridas fram till februari då verksamheten startar.

Övriga eventuella kanaler som ska användas i marknadsföringssyfte beslutar kyrkoherden om i samråd med kommunikatören.

Skolverksamhet

Samtliga i Team Ungdom arbetar i högstadieskolorna på förmiddagarna. Ambitionen är att bemanna samtliga skolor. Profilkädder bärs där det tydligt syns att Team Ungdom representerar Svenska kyrkan. Detta arbete ger stora möjligheter att skapa goda relationer med både elever och lärare och medvetandegöra att Team Ungdom finns.

Skolinformation

Ambitionen är att upprätthålla goda relationer med kommunens högstadieskolor. Team Ungdom gör skolbesök och berättar om konfirmation på de skolor som godkänner detta. Det sker på ett lektionspass om ritualer och ceremonier inom ramen för So-ämnet, där särskilt fokus ligger på konfirmation. Skolor som inte tillåter medverkan på lektionspass har dock gett tillstånd att Team Ungdom i stället vistas i centralhallen, delar ut broschyrer och svarar på frågor.

Informationskväll

I november varje år anordnas en informationskväll om konfirmation. Detta ger eventuella konfirmander och deras vårdnadshavare möjlighet att möta ledare och assistenter och få mer detaljerad information.

Assistenterna

Konfirmandassistenter är viktiga ambassadörer för konfirmandrekrytering. De får en assistentutbildning i pastoratets egen regi och är i högsta grad delaktiga i konfirmandarbetet.

Praktiska föreskrifter för konfirmandarbetet

De teologiska och pedagogiska reflektioner som nämns inledningsvis styr hur konfirmandarbetet i Stora Tuna och Torsångs församlingar läggs upp. Nedan följer de praktiska föreskrifter som konfirmandteamet arbetat fram:

Konfirmandarbetets upplägg och struktur

En konfirmandtid skall innefatta minst 60 timmar exklusive gudstjänster.

Det är viktigt att upprätta kontakt med konfirmandernas vårdnadshavare och därför anordnas ett föräldramöte i samband med konfirmationstidens början. Under föräldramötet dryftas förväntningar samtidigt som möjlighet ges att diskutera mer konkreta frågor och funderingar om konfirmandundervisningens upplägg.

Olika konfirmationsformer i Stora Tuna och Torsångs församlingar:

Sommarkonfirmation – Tunagruppen och Citygruppen

Sommarkonfirmationen genomförs huvudsakligen under sommarlovets tre första veckor, men inleds redan på våren med föräldramöte, ett ”för-läger” och några för-träffar. Under de tre sommarveckorna anordnas ytterligare minst två övernattningskvällen.

Utöver dessa konfirmationsformer erbjuder församlingen även *vuxenkonfirmation*. Upplägg och tidsram för pastoratets konfirmationsformer kan variera utifrån konfirmandernas behov.

Årsplanering

Datum för årets konfirmandarbete skall bestämmas i ett tidigt skede, lämpligtvis under augusti/september månad. Detta arbete involverar även konfirmandassistenterna, då dessa har en självklar del i upplägg och genomförande. Vilka av de anställda ledarna som ska jobba ihop skall bestämmas tidigt och intentionen är att dessa skall hålla ihop oavsett gruppernas sammansättning och plats. Det är en prioritet att alla grupper har både manliga och kvinnliga ledare.

Närvaro

80 procents närvaro är en grundförutsättning för konfirmandarbetet. Detta klargörs på första träffen med målsmän och konfirmander. Konfirmand som inte uppfyller kravet på närvaro bör erbjudas alternativ. Närvarokravet gäller även för konfirmandassistenterna.

Ansvarsfördelning

Det övergripande ansvaret vilar på kyrkoherden, vilken i sin tur kan delegera detta till samordnande präst. I konfirmandgruppen har präst och konfirmandledare ett gemensamt ansvar.

Gruppsammansättning

En konfirmandgrupp består av minst en präst och en konfirmandledare, samt konfirmander. Därtill tillkommer ett antal konfirmandassistenter.

Gudstjänst

Alla konfirmander ska besöka en påskgudstjänst samt de gemensamma ungdomsmässorna. Konfirmanderna uppmuntras att delta i flera olika gudstjänster under våren, dels för att få uppleva olika gudstjänstformer och dels för att få inblick i kyrkoårets olika delar. Konfirmationsgudstjänsten äger rum i Stora Tuna kyrka för samtliga grupper.

Lekar och övningar

När det gäller lekar och övningar är det de ansvariga ledarnas omdöme som gäller. Helst skall alla lekar och övningar gås igenom med ansvarig ledare innan genomförande. Ansvarig ledare skall avbryta en lek eller övning som inte är acceptabel. En huvudregel är att ingen lek eller övning skall genomföras om man inte är beredd att ta konsekvenserna om något går snett. Vid övervägande om en lek eller övning går att genomföra eller ej, bör lekens/övningens avsikt och hur den kan tänkas uppfattas noga tas i beaktande. Särskild försiktighet skall gälla vid lekar/övningar som kan uppfattas som integritetskränkande, sexuellt kränkande eller på något sätt förnedrande eller exkluderande.

Undervisningsmaterial

Konfirmanden får en bibel och en psalmbok under konfirmationstiden. Frälsarkransen används som pedagogiskt verktyg. Varje konfirmand får därför ett sådant armband.

Rutiner för utvärdering av konfirmationsarbetets struktur.

Samtliga konfirmander skall efter konfirmandtidens slut svara på i en enkät. Svaren på denna skall sedan utvärderas av konfirmandteamet. Samtliga konfirmandledare ska delta i en dags utvärdering av konfirmandarbetet vid läsårets slut. Utvärdering med konfirmandassistenterna sker löpande under konfirmandtiden.

Personalfrågor

Ansvarsfördelning

För varje konfirmandgrupp ansvarar en präst samt en konfirmandledare. Ansvarsfördelningen delas mellan ansvarig präst och konfirmandledare för respektive grupp.

Fortbildning

Kyrkoherden ansvarar för att samtliga anställda som arbetar med konfirmander regelbundet bereds tillfälle att delta i den fortbildning i konfirmandpedagogik som anordnas i stiftet.

Krishantering

Övergripande krisplan skall årligen revideras. Risk- och konsekvensanalyser görs inför större evenemang och innan läger ska alltid en risk- och konsekvensanalys samt en handlingsplan upprättas.

Konfirmandläger

Antal lägerdygn

Varje konfirmand skall erbjudas minst 4 lägerdygn.

Ansvar och säkerhet

Säkerhetsfrågor skall alltid finnas med vid planeringen av läger och risk- och

konsekvensanalys ska alltid upprättas, se rubriken Krishantering.
Det övergripande ansvaret vilar på kyrkoherden.

Till varje läger skall två huvudledare för varje grupp följa med. Om någon av dem helt eller delvis får förhinder att delta skall en ersättare följa med / kallas in. Vid gemensamma läger med andra grupper får huvudledarteamet avgöra behov av ersättare.

Någon skall vara som nattansvarig, antingen en ledare, om personella resurserna finns, annars en person utifrån, förslagsvis en äldre före detta konfirmandassistent.

Till varje läger skall en deltagarlista med namn och telefonnummer till vårdnadshavare tas med. På lägergården upprättar gruppledarna en förteckning över vem som bor var. En av de ansvariga ledarna måste ha körkort och till varje läger skall minst en bil medfölja.

Lägergårdens regler skall självklart följas.

Alkohol och narkotika

Alkohol och narkotika är inte tillåtet på läger. Bryter ansvarig ledare mot detta hanteras det enligt pastoratets alkohol- och drogpolicy med tillhörande handlingsplan. Konfirmand eller konfirmandassistent som medför eller använder alkohol/narkotika på läger skickas omedelbart hem. I första hand hämtas deltagaren av vårdnadshavaren, i andra hand ombesörjer någon ansvarig ledare detta.

Övrigt

Ansvarig ledare skall sova i nära anslutning till konfirmanderna.

Tjejer och killar ska inte sova tillsammans, vilket även gäller konfirmandassistenter.

På läger serveras följande måltider; frukost, lunch, middag och kvällsmacka.

Konfirmandassistenter

En konfirmandassistent är en döpt och konfirmerad person som vill finnas kvar som en aktiv del av församlingen/pastoratet. Assistenterna delar konfirmandernas erfarenheter och är en stor tillgång under konfirmandarbetet. Det är viktigt att assistenterna också har en plats i arbetet för sin egen skull och bereds plats att själva växa som människor och kristna.

Utbildning och uppmuntran

För att få delta som assistent måste personen genomgå den interna utbildning som upprättats av konfirmandteamet i samråd med kyrkoherden. Assistenterna är ideellt engagerade församlingsmedlemmar och skall ges stöd och få uppmuntran för sin insats.

Konfirmandgruppen

Assistenterna har alltid möjlighet att önska vilka konfirmandgrupper de vill delta i, men det slutgiltiga beslutet vilar dock hos de ansvariga ledarna. Ansvarig ledare har rätt att avsluta samarbete med assistent som inte följer föreskrifterna för konfirmandarbetet. Eventuell förflyttning eller avstängning skall tas upp i konfirmandteamet.

Tystnadsplikt

Det är viktigt att det finns en regelbunden kontakt och kommunikation mellan konfirmandassistenter och ansvariga ledare. Assistenterna måste respektera de förtroenden som de får ta emot i arbetet med konfirmanderna. Ansvariga ledare skall klargöra för assistenterna att de inte lyder under sekretess eller har tystnadsplikt och därför bör lämna över problem och scenarion de känner att de inte klarar av eller vill hantera till ansvarig ledare.

Utvärdering och revidering

Konfirmandpastoralen skall utvärderas och revideras i samband med att ny församlingsinstruktion antas.

Borlänge 2022-11-29

Per Henriksson Lerström
kyrkoherde

Ulla Nordlien
kyrkorådets ordförande

Stora Tuna och Torsånga pastorat
781 81 Borlänge

Telefon vx 0243-771 00
www.svenskakyrkan.se/borlange